

Rangsorolták a Maros megyei RMDSZ-jelölteket

## Ennyire szoros még soha nem volt



Fotó: Maros megyei RMDSZ

Szeptember 26-án ült össze a Területi Képviselők Tanácsa, hogy szavazással rangsorolja a Maros megyei parlamenti képviselő- és szenátorjelölteket. Utóbbiak tekintetében a szavazás inkább csak szimbolikus volt, mivel ketten pályáztak meg a felsőházi tisztséget: Novák Levente, aki 48 szavazatot kapott a TKT-n és Császár Károly, aki 40-et. A döntés értelmében az RMDSZ Maros megyei szenátori listáján az első helyre Novák Levente került, a másodikra Császár Károly.

A parlamenti képviselők esetében már sokkal nagyobb volt a verseny, hiszen nyolcan pályáztak meg a jelöltséget, azonban a szavazásra már csak heten maradtak, mivel csütörtök délelőtt visszalépett Kovács Mihály Levente. A Területi Képviselők Tanácsának ülésén leadott szavazatok értelmében az első helyen egyenlőség alakult ki Csép Éva Andrea és Vass Levente között, mindkettőn 55 szavazatot kaptak, míg a második helyre Kolcsár Károly került, aki mindössze egy szavazattal maradt le társaitól, 54 voksot kapott. Ugyanakkor, mivel az RMDSZ

(Folytatás a 2. oldalon)

Nagy-Bodó Szilárd

### Autóbontókat ellenőriztek

Szeptember 26-án, csütörtökön a marosvásárhelyi rendőrség Fegyverek, Robbanóanyagok és Veszélyes Anyagok Szolgálatának munkatársai a környezetvédelmi őrséggel közösen két autóbontóban végeztek ellenőrzést. Nyárádtőn és Názánfalván olyan kereskedelmi vállalatoknál vizsgáloztak és bírságoltak, amelyek tevékenysége a használatból kivont gépek és berendezések szétszerelése/bontása.

2.

### Díszőrségben

Az ezeréves határon még mindig állnak a Bethlen Gábor, Erdély fejedelme által 1626-ban építtetett Rákóczi-vár romjai. A várral szembeni domboldalon áll a Gyimes völgyének első temploma.

3.

### Metaxa

Vannak, akik nem érzik a különbséget a jó és a rossz között. Úgy is mondhatnám, hogy nincs lelkiismeretük. Hogy mi a rossz? Például kihasználni valakit. Apró figyelmességekkel beférkőzni valaki bizalmába, elnyerni a tetszését, meghódítani, belebújni a bőrébe, belopni magad a szívébe, magadévá tenni, leigázni, kifosztani, kifacsarni.

4.

### Hypercella

A toronyba felszerelt régi német óra pedig még a történelem előtti időkben megállt, ha olykor mozdult is, azt csakis a rászálló varjak súlyának köszönhetően, csikorgását csöndes napokon bárholon hallani lehetett. Félelmetes, kísérteties csikorgás volt, nem olyan, mintha fémek súrlódnának egymáshoz.

6.



#### Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

#### Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

#### Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

#### Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

## MUNKABALESET

ALULNÉZET

Horváth Szekeres István karikatúrája



**SZEPTEMBER**

**28., szombat**

*A Nap kel*  
7 óra 18 perckor,  
*lenyugszik*  
19 óra 7 perckor.  
*Az év 272. napja,*  
*hátravan 94 nap.*

**IDŐJÁRÁS**

Rászben napos  
**Hőmérséklet:**  
max. 30°C  
min. 14°C



*• Isten éltesse!*

Ma VENCEL  
holnap MIHÁLY, GÁBOR  
napja.  
**MIHÁLY:** héber eredetű bibliai  
férfinév, a Mikael magyar formája.  
Jelentése: Ki olyan, mint az Isten?  
**GÁBOR:** a Gabriel magyar  
változata. Jelentése Isten embere  
vagy Isten erősnek bizonyult.

**VALUTAÁRFOLYAM**  
BNR – 2024. szeptember 27.

1 EUR	4,9760
1 USD	4,4612
100 HUF	1,2528
1 g ARANY	382,0804

## ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő  
hónapra a Népújság szerkesztőségében:  
Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám,  
2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között,  
szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

A rendőrség és a környezet-  
védelmi őrség akciói

## Autóbontókat ellenőriztek

Szeptember 26-án, csütörtökön a marosvásárhelyi  
rendőrség Fegyverek, Robbanóanyagok és Veszélyes  
Anyagok Szolgálatának munkatársai a környezetvé-  
delmi őrséggel közösen két autóbontóban végeztek  
ellenőrzést. Nyárádtón és Názánfalván olyan keres-  
kedelmi vállalatoknál vizsgálták és bírságotak,  
amelyek tevékenysége a használatból kivont gépek és  
berendezések szétszerelése/bontása.



Fotó: Maros Megyei Rendőrség

Az ellenőrzések során lefoglaltak mintegy 910 liter használt  
olajat, 160 tonna hulladékot, amely mintegy 180, a bontás kü-  
lönböző szakaszaiban lévő járműből származik, 50 liter fagyálló  
folyadékot és 62 darab rendszámot, amelyek az alkotóranyag-  
ok (azbeszt) miatt hulladéknak minősülnek.

Két büntetőeljárás indult a veszélyes hulladékok vagy anyagok  
légkörbe vagy talajba juttatása miatti szennyezés, valamint  
a veszélyes hulladékok gyűjtésére, kezelésére, szállítására, hasz-  
nosítására vagy ártalmatlanítására vonatkozó kötelező intézke-  
dések meghozatalának vagy betartásának (ahogyan azt a  
hulladékgazdálkodásról szóló 2021. évi 92-es számú sürgősségi  
kormányrendelet és a környezetvédelemről szóló 2005. évi 195-  
ös számú sürgősségi kormányrendelet előírja) elmulasztása  
miatt.

Az ellenőrzések nyomán egy 30.000 lejes bírságot szabtak ki  
a működési és export/import engedélyek hiánya miatt. A rend-  
őrség munkatársai mellett a Maros Megyei Környezetvédelmi  
Őrség biztosai is részt vettek az ellenőrző akciókban. Az ilyen  
ellenőrzések célja a hulladékokkal és veszélyes anyagokkal vég-  
zett műveletek jogszerűségének, módjának és feltételeinek el-  
lenőrzése, a polgárok biztonságának növelése, valamint a  
környezet és az emberek egészségének védelme – áll a rendőrség  
közleményében. (pálosy)

## Ennyire szoros még soha nem volt

(Folytatás az 1. oldalról)

Maros megyei listáján fog helyet  
kapni a szörvényképviselő is, akinek  
a személye még nem tisztázott, Kol-  
csár Károly helyezése már nem szá-  
mít befutónak.

A Maros megyei RMDSZ történe-  
tében eddig nem volt példa arra, hogy  
két jelölt között szavazategyenlőség  
alakuljon ki, ahogyan arra sem, hogy  
ennyire szoros legyen az állás, hogy  
az utánuk következő mindössze egy  
szavazattal maradjon le – mondta  
Csibi Attila Zoltán, az RMDSZ Maros  
megyei szervezetének elnöke, aki azt  
is elismerte, hogy nem számított arra,  
hogy ennyire kiélezett lesz a verseny,  
de ez is azt mutatja, hogy a Maros  
megyei szervezetben reálisan demokrá-  
cia van, a küldöttek bele tudnak szólni  
és bele is szólnak a rangsorolásba.

A TKT után pedig folytatódik a  
munka, hiszen még év elején arra  
rendezkedett be a szervezet, hogy egy  
egész éves kampányt fog vinni, ennek  
az első része, az önkormányzati és eu-  
rópai parlamenti választás sikeres  
volt, egy 2004 óta nem látott eredmé-  
ny született a Maros megyei kö-  
zösség választása nyomán – mondta  
Csibi Attila, hozzátéve, hogy ezt az  
eredményt kell megismételni a soron  
következő választások alkalmával is.

Az RMDSZ Maros megyei szerve-  
zetének elnöke arról is beszélt lapunk-  
nak, hogy nagyon fontos, hogy a  
szövetségnek van államfőjelöltje, hi-  
szen Kelemen Hunor révén van a ma-  
gyaroknak hangja Romániában! Kell  
tudni azt, hogy létezőnk, kell tudni  
azt, hogy van véleményünk ebben az  
országban, és kell tudni, hogy Kele-  
men Hunor az a politikus, aki tényleg  
józan ésszel gondolkodik, emelte ki  
Csibi Attila.

A következő időszak Romániában  
leginkább az államelnöki választásról  
fog szólni, nem fog kidomborodni a  
parlamenti kampány, ez már jelenleg  
is érződik az országban. Emellett kell  
megtalálni a módját annak, hogy ho-  
gyan tudjuk felépíteni a saját parla-  
menti kampányunkat – vélekedett  
Csibi Attila.

A rangsorolást követően Csépp Éva  
Andrea parlamenti képviselő kiemelte,  
hogy a politikusok elsősorban  
köszönőtel tartoznak a választópól-  
gároknak, hiszen a magyar emberek a  
júniusi választások alkalmával bebi-



Csibi Attila Zoltán

Fotó: Maros megyei RMDSZ

zonyították, hogy amikor szükség van  
rá, össze tudnak fogni. Az ezzel a  
megerősítéssel járó erőt el kell raktá-  
rozni, és azzal kell továbbindulni Bu-  
karestbe, de azelőtt még vannak  
buktatók, hiszen államelnöki és parla-  
menti választás is van, mondta Csépp  
Andrea, aki azt is hozzátette, hogy  
szükség van a magyar emberek támo-  
gatására, hogy legyen képviselő a  
parlamentben, és legyen hangja a ma-  
gyaroknak az államelnök-választáson.  
A magyar embereket csak magyarok  
tudják képviselni, semmiképpen nem  
tudja egy Dan Tănăsă vagy egy Diana  
Șoșoacă, és ha nem vagyunk ott a  
döntések meghozatalánál, egy tollvo-  
nással semmissé tudják tenni azokat a  
jogokat, amiket eddig kiharcoltunk,  
nyomatékosította a képviselő.

A választások után is az lesz az  
RMDSZ feladata, hogy megoldja a  
magyar emberek problémáját, ami  
az, hogy ne érezzék magukat kiszol-  
gáltatottak, megalázottak, hanem  
egy olyan közösségben éljenek, ahol  
az ügyintézés nem külön megpróbál-  
tatás, a problémáikra azonnal kap-  
nak megoldást, és az anyanyelvüket  
tudják használni – mondta Csépp  
Andrea.

– A parlamenti választások után, ha  
a magyar közösség bizalmat szavaz  
politikusainak, akkor kormányzásra  
készül a szövetség, hiszen a kormány-  
zati eszközök segítségével lehet na-  
gyon sok támogatást Erdélybe hozni.

Ezt bizonyítottuk be azon másfél év  
alatt, ameddig kormányon voltunk,  
ezen támogatások révén szebbé tud-  
juk tenni településeinket, lehetősége-  
ket lehet teremteni, amelyeknek  
köszönhetően a fiatalok itthon marad-  
nak vagy hazatérnek külföldről, és itt-  
hon alapítanak családot, ez pedig a  
megmaradásunk záloga – emelte ki a  
képvisező. Csépp Andrea arra is rámu-  
tatott, hogy ami jó a magyar ember-  
eknek, az más közösségnek sem  
káros, sőt éppen ellenkezőleg!

– A következő négy év kihívásai  
között nagy valószínűséggel ott lesz a  
közigazgatási átszervezés, amikor  
pedig erről döntenek, akkor a magyar  
közösség képviselői is ott kell legye-  
nek, hogy ne érjen senkit veszteség,  
mutatott rá Császár Károly. A szená-  
tor arról is beszélt, hogy lehet hallani  
olyan híreszteléseket, hogy az 5000 fő  
alatti településektől elveszik a község  
jogot, holott nem fentről, hanem lent-  
ről kellene kezdeni az átszervezést!  
Tisztában kell lenni azzal, hogy kevés  
község önfenntartó, talán néhány a  
nagyvárosok mellett, viszont ezekben  
az esetekben a fejlesztés, az odafigye-  
lés a megoldás, nem pedig a jogfosz-  
tás, mondta Császár Károly, aki úgy  
fogalmazott, hogy a felsoroltak meg-  
akadályozása érdekében a követke-  
zőkben szükség lesz taktikára,  
bölcsességre és kompromisszumkész-  
ségre.

– Az egészségügy területén is fej-  
lesztésre van szükség, noha az elmúlt  
évtizedekben voltak előrelépések  
ezen a területen. A cél az, hogy egy  
olyan egészségügyi rendszert hoz-  
zunk létre, ahol jobb az ellátás, hiszen  
ez mind a betegeknek, mind pedig a  
rendszerben dolgozóknak az előnyére  
vált – emelte ki dr. Vass Levente. Az  
egészségügyi szakpolitikus azt is el-  
ismerte, hogy tőkéltes soha nem lesz  
a rendszer, mert mindig lesz hova fej-  
lődni, de a minél magasabb szintű  
odafigyelés elengedhetetlen. Tisztá-  
ban kell lenni azzal is, hogy az egész-  
ségügyi rendszer mindenkit érint,  
vagy érinteni fog valamilyen formá-  
ban, a mostani középkorúak 10–20  
éven belül idősek lesznek, ez az a  
korosztály, amely leginkább rászorul  
az egészségügyi ellátórendszerre.  
Mindent meg kell tenni a fejlesztés  
érdekében azért, hogy Marosvásár-  
hely és Maros megye minél több pá-  
ciens számára a lehető legjobb  
ellátást biztosítsa – mondta dr. Vass  
Levente.



**NÉPÚJSÁG**  
ÖNÁLLÓ  
MAROS MEGYEI NAPILAP  
Kiadja az IMPRESS KFT.  
FŐSZERKESZTŐ:  
Karácsonyi Zsigmond  
LAPSZERKESZTŐK:  
Antalfi Imola  
Benedek István

**MUNKATÁRSÁK:** Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálosy Piroška, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.  
**TÖRDELÉS:** Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.  
**FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emilia.  
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujasag.ro.  
**SZERKESZTŐSÉG:** 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. Internet: www.e-nepujasag.ro E-mail: nepujasag@e-nepujasag.ro  
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.  
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.  
**Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben:** 0728-082-259.  
**Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje:** hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.



ISSN 1220-3475 (print)  
ISSN 1584-3238 (online)



# Műzsa

SZERKESZTETTE:  
KAÁLI NAGY BOTOND

1651. sz., 2024. szeptember 28.



Szőcs Kálmán

## Csak én

*Az út, amelyen hozzám jöttél,  
lábad nyomát nem őrzi már.  
A szomszédasszony rég elfelejtett,  
bár ajtajába még kiáll.*

*Szobámban újra alszik minden,  
a vázában már nincs virág  
s kezedre nem várnak remegve  
az ablakban petüniák.*

*Már nem miattad gyúl vörösre  
a fény, mely hozzám becsorog,  
s az este omló kék haján már  
nem villan fehér mosolyod.*

*Csak én foglak még néha kézen,  
ha nem lát senki, s úgy megyek,  
lehuny szemekkel, álom-szépen  
a csillagok felé veled.*

82 évvel ezelőtt, 1942. szeptember 19-én született a tragikus sorsú marosvásárhelyi költő (elhunyt 1973. augusztus 20-án).



Metaxa – próbafelvétel

Fotó: Bereczky Sándor

## Díszőrségben

Beszélgetés a 83 éves Deáky András tanárral, a gyimesbükki vasúti őrház megmentőjével

Székely Ferenc

– Egyetlen kötete jelent meg, a *Szemben az árral című, amelynek bevezetője szerint a mű se nem regény, se nem önéletrajzi vallomás. Mit szeretett volna megírni és átadni az olvasóknak?*

– A Gyimesekbe<sup>1</sup>, az ezeréves határhoz látogató zárandokoknak, akik hozzám is betérnek egy-egy rendhagyó történelemórára, mesélni szoktam a Gyimes völgyében élő csángó magyarok világáról, ősi népi kultúrájáról, hagyományairól, arról a harcáról, amelyet megmaradásukért folytatnak szülőföldjükön. Beszélék azokról a megvalósításokról, amelyeket az utóbbi két évtizedben csapatmunkával, határon átnyúló összefogás eredményeként hoztunk létre, és ezáltal Gyimesbükk községből zárandokhely lett. Vendégeim közül sokan jeleztek: jó volna nemcsak beszélni erről, le is kellene írni... Élete során több alkalommal járt itt Vofkori László (1944–2008) székelyudvarhelyi földrajztanár, helytörténeti szakíró, hogy az általa vezetett csoportnak előadást tartsak erről a vidékről. Végül az ő biztatására született meg ez a könyv, ami

tulajdonképpen egy vallomásos kortörténeti dokumentum. Több kiadást is megért, sok ezer példány került az olvasók asztalára, és a visszajelzésekben tudom: kedvezően fogadta a szakma itthon és külföldön egyaránt. Egyértelmű számomra, hogy a könyvet folytatnom kell, hisz megírása óta, az elmúlt 10–12 esztendőben sok minden történt, amiről beszélnem kell...

– *Farkas Árpád költő egy „mitikus keleti szélről” beszél, amit már ő megtapasztalt. Ön kapott ebből a fuvallatból? Mikor érezte a hatását legjobban?*

– A Farkas Árpád által említett „mitikus keleti szél” engem is keményen megcsapott, amikor a főiskola elvégzése után, román-magyar szakos tanárként ahhoz az iskolá-

hoz kértem a kinevezésem, ahol én minden tantárgyat magyarul tanultam. Időközben ez megváltozott: minden tantárgy oktatása román nyelven folyt. A csángó gyerekeknek szünetben sem volt szabad megszólalniuk magyarul. Aki ezt megtette, olyan pofont kapott, hogy szikrázott a szeme. Volt néhány magyar pedagógus az iskolában, kollégáim, akikkel egymás között is csak románul szólalhattunk meg, különben azzal vádoltak, hogy valamilyen összeesküvést szövéünk a román kollégák ellen. A magyar szó csak a templomban volt megengedve. Szerencsénkre közsé-  
günk, Gyimesbükk egyháziilag gyulafehérvári fennhatóság alatt volt/van, eltérően a moldvai csángó magyar falvaktól, amelyek a jászvásári püspökséghez tartoznak. Így: magyar papjaink voltak és vannak. Volt közöttük egy rendkívüli ember, Dani Gergely, aki a diktatúra legkeményebb éveiben templomot épített, és a hittanórára járó gyerekeket megtanította magyarul írni és olvasni. Erre nagyon figyelt a szekuritáté; egy nap az oltár előtt összeesett és meghalt. A „keleti szél” tovább fújdogált, és ez a „fuvallat” időnként keményen meglegyintett, ami arra készítetett, hogy cselekedjek. Muszáj volt tenni valamit. Volt a tanügyminisztériumnak egy olyan rendelete, hogy azokban a román tannyelvű

iskolákban, ahová magyar ajkú tanulók is járnak, a szülők kérésére heti 3 órában lehet magyar nyelvet és irodalmat tanítani. Fogtam magam, és tanév elején körbejártam a szülőket. Megkérdeztem: akarják-e, hogy gyerekeik magyar nyelvet tanuljanak? Akarták. Aláírtam velük a kérést, és a Bákó megyei tanügyi osztály, toporzékolva bár, de megengedte, hogy órarenden kívül, reggel héttől nyolc óráig magyar nyelvet oktassak a gyimesi iskolában. Örvendtem, hogy legalább írni és olvasni megtanítom őket magyarul, hogy amikor katonák lesznek, magyarul írják szüleiknek a levelet. És azt is el szerettem volna érni, hogy ne csengjen idegenül a fülükben Petőfi Sándor, Arany János, József Attila, Jókai Mór, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond...

– *Miért érdemes Gyimesbükkre látogatni?*

– Legalább három dolog miatt. Elsősorban a táj egyedi szépségéért. Másodsorban a Gyimesekben élő csángó magyarok archaikus világa tarthat igényt a figyelemre, ugyanis itt, a hegyek között, eldugva a világ szeme elől, megőrizték a népi kultúra ősi jellegét. Csodálatos és egyedi a zenekultúrájuk, az énekkultúrájuk, a táncművészetük, gyönyörű a népviseletük. Harmadszor

(Folytatás a 5. oldalon)

<sup>1</sup>A Tatros folyó völgyében, a Csíki-medence és a Tarkó-hegység között elterülő három falut – Gyimesfelsőlok, Gyimesközéplek, Gyimesbükk – magában foglaló földrajzi tájegység.

Deáky András



## Ősbemutató a Tompa Miklós Társulatnál Metaxa

**Garaczi László – Fehér Balázs Benő** Metaxa című előadását viszi színre ősbemutatóként a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Tompa Miklós Társulata szeptember 28-án és 29-én 19.30 órától.

Vannak, akik nem érzik a különbséget a jó és a rossz között. Úgy is mondhatnám, hogy nincs lelkiismeretük. Hogy mi a rossz? Például kihasználni valakit. Apró figyelmességekkel beférkőzni valaki bizalmába, elnyerni a tetszését,

nekem segíteni, hogy én is értem, miért csináltad?

Garaczi László (1956–) 2006-ban kiadott MetaXa című regényének első változata 2000-ben az Origo és a Magvető Kiadó online irodalmi pályázatán megosztott



meghódítani, belebújni a bőrébe, belopni magad a szívébe, magadévá tenni, leigázni, kifosztani, kifacsarni; majd mikor már elvesztette saját magát; mikor már érted kel fel reggel, és hozzád imádkozik esténként; mikor a gondolatait a te agyad szüli, és vacog, ha nem melegedhet a szemed fényénél, egyszerűen kilöknöd magadból, mint idegen testet a bőr. Takarodj, itt rád szükség nincs tovább! Az ilyen kitaszított látva az embernek sírni támad kedve.

Sokat gondolkoztam rajtad, és arra jöttem rá, hogy te nem ilyen ember vagy. Te meg tudod különböztetni a jót a rossztól. De akkor valami nem világos nekem. Tudsz

első díjat nyert. Főhőse művészlélek, aki, mindamelllett, hogy két nő szerelme közt örlődik, nem csupán az érzelmek világában, de általában véve a világban sem leli saját helyét. Jelenkorunk visszasságaitól elfordulni igyekvő, de azt úton-útfélen, akarva-akaratlanul megtapasztaló karaktere már-már önmagát emészti fel. Garaczi műve az emberi belátás és a lélek megzabolázhatatlan kíváncsiságának kibékíthetetlenét, mindenkor esendőségünk tapasztalatát mutatja fel, húsba vágó iróniával. A regényből készült előadás ősbemutatónak számít, hiszen a színpadi változatot kifejezetten a Tompa Miklós Társulat produkciójához készítette a rendező, Fehér Balázs Benő.

Garaczi László – Fehér Balázs Benő: METAXA. Tragikomikus emlékutazás.

Szereplők: Félix – Varga Balázs, Marina – Kádár Noémi, Gigi – Kiss Bora, Zsolt – Rózsa László, Sala / Pap / Avalon – Galló Ernő, Fémevő Laci / Terrence, a vámpír / Hantos / Anti – Csiki Szabolcs, Tomi / Gödrös / boncmester – László Csaba, Tűzoltó / Apa / Alex – Ördög Miklós Levente, Hirsch doktornő / Éva – Fülöp Bea, Anya / Teri – Somody Hajnal, Karesi / víziló / zenész-tanonc – Bálint Őrs, kóristalány / Ivett / dauerolt hajú nő – Szabó Fruzsina, bulizó / orvos / koncertszervező – Korpos András.

Díszlettervező: Izsák Lili. Díszlettervező-asszisztens: Mihály Katalin-Sára. Jelmeztervező:

Szabados Luca. Maszk: Huszár Kató. Dramaturg: Sipos Balázs. Zeneszerző: Szép András. Szöveggönyv: Fehér Balázs Benő. Rendezőasszisztens: Dobrovcski Dóra. Plakátfotó: Bereczky Sándor. Súly: Tóth Katalin. Ügyelő: Májai Lóránt.

Rendező: Fehér Balázs Benő.

Bemutató: 2024. szeptember 28-29., szombat-vasárnap 19.30, Kis-terem.

Az előadás időtartama: 1 óra 40 perc (szünet nélkül).



## Új festménnyel bővült a szegedi Munkácsy-tárlat

**Paál László és Munkácsy Mihály** Eső után, őszi hangulat című közös alkotásával bővült a szegedi Móra Ferenc Múzeum Munkácsy-tárlata – közölte Fogas Ottó igazgató csütörtökön.

A muzeológus az alkotást bemutató sajtótájékoztatón felidézte, a magyar tájképfestészet legnagyobb alakja szoros barátságot ápolott a nála két évvel idősebb Munkácsy Mihállyal. Düsseldorfban a két festő egy lakásban is élt, majd Párizsban is rendszeresen tartották a kapcsolatot. A két művész barátságának emléket állító festmény 1873-ban készült. A barbizoni erdőt ábrázoló tájképet Paál László készítette, a festmény két alakját pedig Munkácsy Mihály festette – közölte az igazgató.

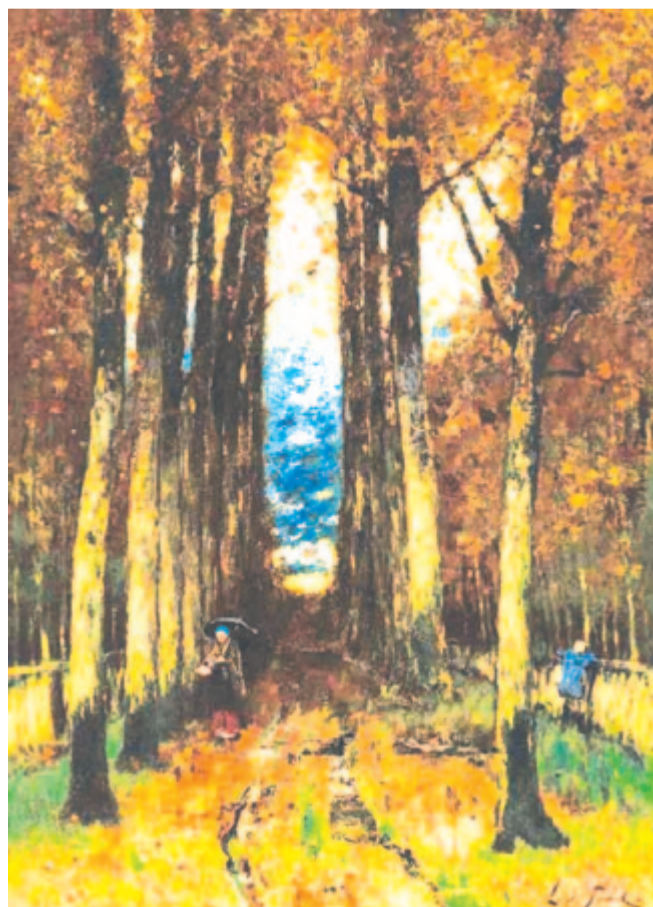
A képet Munkácsy Mihály adta el 1874. július 17-én Párizsban a legendás Bernheim-Jeune Galériát megalapító Alexander Bernheimnek. A festményhez egy azóta elveszett, de reprodukcióban fennmaradt igazolást

is csatolt, amely szöveg így szólt: „Ezennel kijelentem, hogy Bernheim úrnak eladtam Paál (Ladislav de) képét, mely az 1874-es kiállításon Eső után címmel volt kiállítva. Kijelentem azt is, hogy a képen lévő alakokat én festettem: Munkácsy. Párizs, 1874. július 17-én. Munkácsy”.

A festmény az Egyesült Államokba került, ahol 1924-ben Kiss Emil, Munkácsy képeinek gyűjtője szerezte meg egy aukción, majd a bankár hagyatékából – Petrovics Elek, a Szépművészeti Múzeum legendás igazgatója közreműködésével – a korszak egyik kiemelkedő magyar gyűjtője, Weiss Fülöp vásárolta meg.

A Paál-életmű egyik legjelentősebb alkotásának számító művészettörténeti ritkaságot a Kiesebach Galéria tavalyi aukcióján Pákh Imre vásárolta meg a festő életművében rekordnak számító, 65 millió forintos leütési áron. Az alkotást, ahogy a kiállításon látható képek többségét is, ő kölcsönözte a múzeumnak.

Fogas Ottó elmondta, Paál László és Munkácsy Mihály közös alkotását hét évtized után láthatja újra a nagyközönség. A szegedi Kultúrpalotában látható Munkácsy-művek száma így már 83-ra bővült. A júniusban nyílt tárlatot kiemelkedő érdeklődés övezi, látogatóinak száma megközelíti a 30 ezret.



## Díszőrségben

(Folytatás a 3. oldalról)

pedig: az a tény, hogy Gyimesbükkön történelmi környezetben vagyunk, ami figyelemre méltó, hisz itt van az „ezeréves határ”. Itt van a történelmi Magyarország legkeletibb határa, ahol hosszú évszázadok öröksége néz szembe velünk.

– *Mi látható a határon?*

– Az ezeréves határon még mindig állnak a Bethlen Gábor, Erdély fejedelme által 1626-ban építtetett Rákóczi-vár romjai. A várral szembeni domboldalon áll a Gyimes völgyének első temploma, a kontumáci római katolikus kápolna, amely 1782-ben épült, valószínűleg Mária Terézia pénzadományából.

– *És itt áll az a panzió, ahol nemcsak szálláshely van, hanem történelmi emlékpark is...*

– Igen. Itt van az én kéthektáros területem, ami magántulajdon, és még egyelőre tisztelik Romániában a magántulajdont. Több mint tíz szobor áll itt, kopjafák, emléktáblák sokasága. Történelmünk nagyjait lehet itt látni. Az első szobor Szent Istvánt ábrázolja, ahogy felajánlja a Szűzanyának a Szent Koronát – egy moldvai csángó szobrász készítette fából. Aztán van még egy Szent István-szobor, ami márványból készült. És itt van Sebő Ödön bronzszobra Bethlen Gáborról, akinek a nevéhez fűződik a Rákóczi-vár építése. Nemrég Petőfinek állítottunk szobrot születésének 200. évfordulója alkalmából, 2023-ban.

– *Mit kell tudnunk a 30-as számot viselő őrházról?*

– A Rákóczi-vár tövében állt, és most is ott áll a Magyar Királyi Állami Vasutak legkeletibb, 30-as számú őrháza – árván, elhagyottan. Az ajtó, ablakok tokostól ki voltak tépve, a plafon, a tető be volt szakadva. Vécének használták. Szégyelltem ezt az állapotot! Sült le a képemről a bőr, ha vendégekkel mentem oda, és elkezdtem gyűjteni a pénzt, hogy megmentsem a pusztulástól. Az volt a cél, hogy megvásárolom, felújítatom, és átadom a világ magyarságának. Szépen gyűltek a forintek, de miközben én gyűjtöttem a pénzt, a Román Állami Vasutak (CFR) eladta az őrházat egy román vasutasnak lebontási céllal. Mikor ezt megtudtam, rohantam hozzá, és az őrház értékének a többszörösét felajánlva, megvásároltam tőle az épületet. Gyorsan elvégeztem rajta az állagmegőrző munkálatokat: kicseréltem a korhadt gerendákat, és pótoltam a hiányzó cserepeket, hogy megmentssem a további pusztulástól. Tovább folytattam a gyűjtést, de óriási szerencsém volt. Vagy ki tudja; talán a sors akarta, hogy más-képp legyen, de végül a határon átnyúló összefogás eredményeként sikerült a Budakeszi Kultúra Alapítvány támogatásával felújítani az őrházat.

– *Mikor avatták fel?*

– 2008. május 11-én megtörtént a gyimesbükki „csoda”. Amikor ugyanis kértem a hatóságoktól az engedélyt az ünnepség megtartására, 2-3000 ember jelenlétére számítottam, de 40 000 ember jelent meg Gyimesbükkön. Leállt a forgalom Csíkszereda és Gyimesbükk között, „bedugult” a Gyimes völgye. Az ezeréves határtól a Fügészetőig úgy álltak a buszok és a személygépkocsik, mint a heringek. Végül az emberek gyalog vágtak neki a 20 kilométernyi távolságnak az ezeréves határig. Látni kellett volna azt a hatalmas tömeget, emberáradatot, azt a zászlórengeteget, örömjongást, azt a tapsvihart, ami akkor tört ki, amikor 65 év után elő-

szőr futott be a magyar koronás, címeres Nohab-mozdony az ezeréves határhoz, és megállt a kis őrház mellett. Szem szárazon nem maradt... A következő év(ek)ben tovább folytattuk a munkát, hisz sok dolgunk volt még. A diktatúra éveiben nem azt csináltuk, amit szeretünk volna, vagy kellett volna; most éreztük, hogy kezdjük leróni az adósságot.

– *Mi következett ezután?*

– Az őrház felújítása utáni esztendőben rendbe hoztuk a kontumáci kápolnát. Újrafedtük, újravakoltuk, és bevezettük a villanyt. A következő évben régi, nagy adósságunkat röttük le azokkal szemben, akik életüket adták a magyar hazáért, és itt estek el a hegyekben, védve az ezeréves határt, a Gyimesi-szorost. Több mint 500 katonának a nevét gyűjtöttük össze, akik itt hunytak el, konzer-váltuk a kontumáci kápolna melletti egykori karantén vagy vesztegjár épületének a romjait, méternyi kőfalakat építve vissza, és ezekre a romos falakra helyeztük el fekete gránit-táblákra az illető katonák nevét – így hozva létre egy háborús emlékhelyet. Egy másik évben a kápolna melletti hegyormon állítottuk fel *Az élet, a hit és a nemzet kapuját* – egy kopjafasorral. Olyan emberi értéket jelölő kulcsszavakat kerestünk a kopjafákra, amelyek nem képez(het)ik vita tárgyát egyikünk számára sem, függetlenül attól, hogy az út jobb vagy bal oldalán állunk. Ezek a szavak: Isten, család, nemzet, haza, szülőföld, anyanyelv, hit, vallás, jog, jövő, szabadság, szeretet, és sorolhatnám még... Egy nemzet életében vannak olyan szent dolgok, amiket mindnyájunknak tisztelnünk kell – politikai hovatartozástól függetlenül. A felsorolt szavak, úgy gondolom, ebbe a kategóriába tartoznak.

– *Hogy áll a Rákóczi-vár restaurálása?*

– Mindannyian tudjuk, hogy az eddigi munkánk megkoronázása az lesz, ha sikerül befejeznünk a Rákóczi-vár újjáépítését. 16 év után, másodszeri nekirugaszkodással most ott tartunk, hogy az első szint falai már le vannak gerendázva, és a második szint falaiból is felépült egyméternyi. Pár nappal ezelőtt a helyszínen beszéltem az építkezés kivitelezőjével, aki azzal biztatott, hogy 2025 pünkösdjén megtarthatjuk az avatóünnepséget. Ha ez sikerül, akkor történelmet írunk, bebizonyítva a világnak: ha összefogunk, mi, magyarok is tudunk csodát művelni.

– *Jelenleg milyen nyelven folyik az oktatás ezen a vidéken?*

– Gyimesfelsőlök és Gyimesközéplök minden iskolájában magyar nyelven. Gyimesbükkön a rendszer-váltás óta a két I–VIII. osztályos iskolában az oktatás nyelve magyar, a három román iskolában román. A két magyar tannyelvű iskolában és óvodában mintegy 250 gyermek tanul magyarul.

– *Hogyan sikerült visszaállítani a magyar oktatást 35 év után?*

– A magyar nyelvű oktatást Gyimesbükkön 1990-ben indítottuk újra. Senkitől sem kérdeztem, hogy szabad-e vagy nem szabad, kész tények elé állítottam a hatóságokat; próbáltam szakképzett magyar tanerőket keríteni: tanárokat, tanítókat, óvónőket. A románul kezdett évfolyamok szépen kimentek, és utána

következtek a magyar osztályok... Persze ezt nem nézték jó szemmel a hatóságok, mert én továbbra is Bákó megyéhez tartoztam, a Bákó megyei tanfelügyelőségre kellett mennem gyűlésekre iskolaigazgatóként. Ott bizony sokszor nekem estek, hogy erőszakos módon indítottam újra a magyar nyelvű oktatást... Jó nagyokat hallgattam,



gondoltam: beszéljétek csak, én végzem a dolgom. Nem voltam egyedül, nagyon sokan felsorakoztak a hátam mögött: a szülők, a falu népe, Hargita megyei tanárok, tanítók, tanfelügyelők. Hargita megyében akkor Beder Tibor volt a főtanfelügyelő, aki sokat segített annak idején, mert a román hatóságok nem biztosítottak számunkra magyar tankönyveket, így azokat mindig a Hargita megyei iskolákból szereztem be. Ők annyit rendeltek, hogy jusson nekünk is. És részt vettem a gyűléseiken is. Én szívvel-lélekkel Hargita megyéhez tartoztam! Voltak szép számban, akik azt gondolták, hogy a gyermekeik jobban fognak érvényesülni, ha annak az országnak a nyelvén tanulnak, ahol élnek, de ez nem igaz... Nyilván meg kell tanulni az ország nyelvét, ezt mindenkinek ajánlom, de legdrágább kincsünkről, az anyanyelvünkről semmilyen körülmények között nem szabad lemondani.

– *Most hány magyar él Gyimesbükkön?*

– A legutóbbi népszámláláskor, 2021-ben Gyimesbükk lakóinak 53%-a vallotta magát magyarnak.

– *Beszéljünk az Ön életéről...*

– 1941. október 3-án születtem Hadadgyörteleken, egy Szatmár megyei kis faluban. Apámat, Deáky Józsefet, aki Gyimesbükkön született, 1910-ben, a bécsi döntés után mint tanítót helyezték oda; korábban a család Gyimesben élt. A Deáky család az 1700-as évek elején került a Gyimesbe Nagyváradról. Egyik ősom kirurgus volt, és Gyimesbükkön, a határőrségen teljesített szolgálatot. Én gyimesinek tartom magam, mert kisgyerek koromban, a háború után hazajöttünk Gyimesbükkre. Nem is emlékszem a szülőfalumra, ahol azóta sem jártam. Apám felhagyott a tanítóskodással, és mint asztalosmester kereste a kenyerét, mert a tanítói fizetésből nem tudta volna eltartani az egyre gyarapodó családot. Egy más után születtem a testvéreim; élni kellett valamiből. Ekkor a község még Csikhoz tartozott, és magyar nyelven folyt az oktatás az iskolákban. Én tehát magyarul tanultam, akárcsak testvéreim: öcsém és a két húgom.

– *Hogyan emlékszik az iskolás éveire?*

– 1956-ban elvégeztem az általa-

nos iskolát Gyimesen<sup>2</sup>, ahonnan Sepsiszentgyörgyre kerültem, a Székely Mikó Kollégiumba. Áldom hogy vége a sorsot, mert ez a középiskola egy életre feltarisznyált, elkötelezett és meghatározott. Itt oltották belém a magyarságtudatot, itt készítettek fel a nép szolgálatára, itt hajtottak ki bennem azok az „ágacsok”, amelyek a későbbiekben meghatározták minden cselekedetemet. Amíg Sepsiszentgyörgyön szívtam magamba a tudományokat, addig Gyimesbükkön sikeresen működtek a magyarellenes erők. Érettségi után, amikor hazakerültem, alig pár gyermek járt magyar iskolába. Hazajöttem, mert a család anyagilag nem volt a legjobb helyzetben. Gondoltam, egy évig dolgozom, pénzt gyűjtök, és utána megyek főiskolára. A községben lettem főkönyvtáros. Jártam a „patakot”, ahogy nálunk a falurészeket nevezik, fiókkönyvtárakat nyitottam, tanítottam az embereket olvasni. Szerettem ezt a munkát, sok emberrel kerültem kapcsolatba, amikor 4-5 könyvvel a hónom alatt bekopogtam a házukba. Beszélgetés közben alkalmam volt megismerni a gondjaikat, bajaikat, a nyomorúságos életüket. Későbbi életem során, amikor az itt élő csángó magyarok szel-

lemi mindenese lettem, nagy hasznát vettem az akkor szerzett tapasztalatoknak. Tudtam, hogy mit várhatok el tőlük és gyermekeiktől.

– *Mire emlékszik a főiskolás éveiből?*

– 1962-ben bejutottam a marosvásárhelyi tanárképző főiskola román–magyar szakára. Csodálatosan szép három év volt! Akkor volt a Székely Színháznak egyik jó korszaka, de már szervezték a román tagozatot, és az orvosi egyetemen is beindították a román szekciót. Így éltünk a '60-as évek közepén. Én évfolyamtársaimnál valamivel józabbabban viszonyultam a korhoz, mert a gyimesbükki történelem, nemzeti-ségi életünk fokozatos leépítése menetrendszerűen haladt, és ennek érzékelése, szüleim kesergése kijázanított.

– *Hogyan történt a kihelyezés?*

– Amikor a főiskola elvégzése után hazakerültem, már nem volt magyar oktatás a községben. Engem román katedrara helyeztek ki, tehát román nyelvet és irodalmat tanítottam. Bárhogy is nem tetszett, amit csináltam, munkámat mégis elismerték. Talán ezért is neveztek ki három év tanárkodás után igazgatónak. Pünkösdi királyságom azonban rövid ideig tartott. Meglátogatott Beke György író, és egy interjút készített velem, amelyben én őszintén elmondtam mindent a helyzetünkről, sorsunkról. Írása megjelent a *Magunk keresése* című kötetben *Gyimesi krónika* címen. Kötört a botrány. Leváltottak, rám jött a szekuritáté, a véglegesítő vizsgán elváltak, katedra nélkül maradtam. Megértem azt, hogy a saját katedrámon mint helyettes tanár taníthattam.

– *Hogyan sikerült visszakapni a saját katedráját?*

– Ezért be kellett iratkozzam Kolozsváron a látogatás nélküli német–magyar szakra. Az államvizsga után német szakos tanár lettem, teljes katedrával, ugyanannál az iskolánál, ahonnan korábban kirúgtak. A munkámba belekötni nem tudtak, félreállításom tehát nem ment. A hajnali órákban folytattam a magyar nyelv tanítását, de aztán ennek is kitörték a nyakát. Felfelé buktattak. Megdicsérték, érdemeimre hivatkoztak, és választás elé állítottak: vagy kul-

túrígazgató leszek a községben, vagy községi pionírparancsnok. Bármelyiket választom, tudtam, hogy vége a magyar nyelv tanításának. A pionírparancsnokság mellett döntöttem, így legalább a gyermekek közelében maradhattam. A gyermekeket dolgozni tanítottam, az ideológiai neveléssel nem nagyon törődtem. Nyúlfarmot hoztam létre, gazdálkodtam a csángó gyerekekkel, megtanítottam őket gyümölcsfát oltani, méhészkedni. Nekem otthon negyven család méhem volt. Fürtünk-faragtunk, ezermesterkedtünk; tudtam, ennek több hasznát veszik, mint az egész iskolai oktatásnak. Egyik román kollégám, akinek időnként jelentenie kellett rólam, megkérdezte, hogy mit mondjon. Azt válaszoltam: mindig csak az igazat. Sokszor eltűnődtem, hogy érdemes volt-e annyi kompromisszumot kötni? Sokszor éreztem, hogy összeroppanok, megbolondulok. Nem tagadom, felmerült a kivándorlás gondolata is. Különösen apósomék biztattak erre. Kislányunk, Iringó, gyakorlatilag szülők nélkül nőtt fel, mert kénytelenek voltunk elvinni Marosvásárhelyre, feleségem szüleihez, hogy magyar iskolába járjon. Feleségem hetente ingázott haza, hogy a leánya azzal a tudattal nőjön fel: van anyja és apja.

– *Mondjon néhány szót a feleségéről és a családról.*

– Feleségem marosvásárhelyi születésű, dr. Pupp Mária Lujza orvos. Apósom tanár volt az orvosin, tehát nem sok közül volt a Gyimesekhez. Nejemmel is az történt, mint megboldogult édesanyammal. Anyám Budapestén született, pesti lány volt. Egy nyári vakációját töltötte a gyimesi rokonoknál, megismerkedett apámmal, és örökre itt maradt. Feleségemet az orvosi elvégzése után kihelyezték Gyimesbükkre. Még örvendett is, hogy ide, és nem a Regáta, mint ahogyan a vásárhelyi orvosnövendékekkel teték Ceausescu idejében. '71-ben súlyos beteg lettem, anyám a fiatal orvosnőt hívta a betegágyamhoz. A gyógyításból házasság lett, s el kell mondanom, hogy feleségem nélkül nem sikerült volna helytállnom – ha annak lehet nevezni ezen gyilkos évek átvészelését. Ő persze ment volna innen, legalább haza, Vásárhelyig. Hajlandó lett volna a kitelepedésre is, de én már házasságunk elején megmondtam: innen nem megyek el! Lehet, hogy akkor nem vette komolyan, de most már meggyőződött: komolyan gondoltam. Itt maradt mellettem, gyimesi lett, bár ezt nekem sohasem fogja elismerni...

– *Mivel telnek napjai?*

– Nyugdíjba vonulásom után (1998) lemondtam minden politikai és társadalmi tisztségről, ma csak turizmussal foglalkozom. Évente sok ezer turista keresi fel a panziót, ahol izelítőt kapnak – egy rendhagyó történelemóra keretében – az itt élő csángó magyarok világáról, a táj szépségében és azokban a megvalósításokban gyönyörködhetnek, amelyekről már beszéltem.

– *Mit üzen a mai fiataloknak?*

– A mai fiataloknak, akik keresik boldogulásukat és nemzeti megmaradásukat, azt üzenem: ne adják fel magyarságukat, legyenek büszké a magyar nemzethez való tartozásukra, viselkedjenek úgy, hogy sose kelljen szégyenkezniük azért, hogy ők magyarok. Ugyanakkor ne feledjék: csak addig jó magyarok, amíg nem sértik meg a mellettük élő nemzet tagjait, mert csak akkor élhetünk békésen egymás mellett, ha meg tudunk teremteni egy olyan légkört magunk körül, amelyben kölcsönösen tiszteljük egymást. Ez akkor is igaz, ha pusztán létünk is sérti mások korlátlan lehetőségeit... (2024. szeptember)

<sup>2</sup>Gyimesbükk község egyik faluja.

Azon a bizonyos reggelen úgy döntött, hogy felmegy a toronyba. Évek óta lakott a úgyszólván a tövében, mégsem érzett egyszer sem kísértést, hogy a tornyot megmássza. Volt ebben a tartózkodásban gyávaság és szemérem, kényelmes reggeli lustálkodásra hívogató ágyrabság, ami a toronymászásnál bármilyen összehasonlításban kedvezőbb osztályzatot kapott, nem is szólva az előéretől: a szédüléstől való borzongás még inkább visszahúzta, mély gödörbe hanyatlott minden vágya, ha csak arra gondolt, hogy odafentről menthetetlenül kizuhan, semmilyen korlát nem tudná visszafogni. A fejfelé bukás szörnyűségesnek tűnt; feltételezése szerint odafenn erre számítanak azok a gonosz erők, amelyek évek óta megkísértik, eleddig valós haszon nélkül.

Csak annyi volt világos: nem tudott azonosulni azzal a hellyel, ahol születése óta élt.

További feltételezésekbe is bocsátkozhatunk, hiszen semmi sem gátol meg bennünket abban, hogy találgatásokba vesztegessük időnként a kora reggel még ágyban heverő férfival kapcsolatban. Nevezük Simonnak őt, akit eddig is vizsgálattunk, mit érezhet, miként retteg, ha egyszer is komolyan arra vetemedne, hogy megmássza a hetvenhét lépcsőt. Ez a hetvenhét is riasztotta, ugyanis abban olyasmit sejtett, hogy a torony építetői a hetes szám bővületében emelték a tornyot a város fölé. Hogy milyen célból, arról eleget olvasott, de nem volt róla meggyőződve, hogy az idegenforgalmi szakértők a különböző korok városatyái a teljes igazat mondják, mindenki hozzátett vagy elvett valamit a lényegből, végeredményben egy helyben topogtak a magyarázatok, amik érzése szerint sehová sem vezettek, semmihez sem nyújtottak kényelmes kapaszkodót.

A toronyba felszerelt régi német óra pedig még a történelem előtti időkben megállt, ha olykor mozdult is, azt csakis a rászálló varjak súlyának köszönhetette, csikorgását csöndes napokon bárhol hallani lehetett. Félelmetes, kísérteties csikorgás volt, nem olyan, mintha fémek súrlódnának egymáshoz, kardok szikráznának össze, vagy páncélok csapódnának egymáshoz, sokkal inkább valamilyen segélykiáltás, riasztás lehetett, mintha valaki arra figyelmeztetné a város lakóit, óvakodjatok, nagy veszély közeleg.

Persze az emberek nem vették komolyan az efféle vasak csatáját, fegyverzengést, hiszen a varjak évtizedenként egy teljes körre kényszerítették a mutatókat, rászállva, acélos csőrükkel lökdösve odébb, mindig az óramutatók járásával egyezőleg, sohasem tévesztették el a forgatás irányát, míg ismét a kiindulási ponton egymásra nem feküdtek a mutatók, akár az igaz szeretők. És az idő is eszerint csordogált a város felett.

Senki sem sietett. Senkinek nem tűnt fel, hogy lassabban múlnak az órák és a napok, az évek csak vánszorognak, az emberek nem hálnak meg, és az újszülöttek hosszú-hosszú ideig tapadnak anyjuk emlőjére. Az iskolai évek egymásra torlódnak, a tanároknak fogalmuk sincs, milyen évet írunk, írnak. A külvilágból érkező hírek későn és tekintélyes veszteséggel érték el a várost, vértelenek voltak, és már semmi értelme sem volt, hogy izgalomba hozzák az ifjakat és a bölcsességgel sáfarkodni nem tudó öregeket. A nők különben is főztek és befőztek, hiszen az őszök hosszúak voltak, a telek pedig szinte végeérhetetlenek, a nyarakban a folyó hol eljutott a tengerig, hol szétszaladt a homokban, elve-

szett a víz sodrása, és az emberek száraz láb-bal keltek át a város mellett húzódo szigetre, ahol mindenkinek volt egy kis hétvégi háza. Természetesen a hétvégek sem három nappól álltak, hanem az idő meghatározhatatlan volt, ezért aztán sokan egész hónapokat töltöttek a nyaralóban, onnan jártak be dolgozni vagy egyéb gyanús ügyek után. A város kormányozhatatlan volt, jobban mondva semmi fontos nem akadt, ezért aztán egyszer, valamikor az ősidőkben – talán amikor a szerkezet működése még nem tért el más német toronyórák szokásaitól és erőnyeitől – választották meg a város tanácsát, ami azóta is hivatalban volt, senki nem akarta leváltani,

**Sebestyén Mihály**

## Hypercella

### (Varjak a toronyban)

megbuktatni, sikkasztással vagy zsarolással vádolni. A tanácsnokok nem ragaszkodtak hivatalukhoz, de mivel nem írtak ki újabb választásokat, maradtak, és a padokban ülve arról vitáztak, hogy a dominó vagy a kártya erkölcsstelenebb, s miután ebben sohasem tudtak megegyezni, inkább elővették a sakk-táblákat, melyeket minden tanácsnok az akaratátájakban hordozott, és kirakták maguk elé, a polgármester pedig álmos szimultánnal tartotta a lelket a harmincharom fős aluszékony tanácsban. Örültek, hogy a törvény páratlan számú tanácsnoki helyet ír elő, így a polgármesternek nem akadt partnere, ő volt a kihívója az egész testületnek.

A torony a városháza mellett magasodott, annak árnyékában játszadozott a tanács. Olykor bejöttek a takarítószerelvény izmos tagjai, egyszerűen ölbe kapták a tanács választott és hivatalukba rögzült férfiakat, és kitérték az előszobába, míg évente egyszer, kivételesen akár kétszer is kitakarították a neogótikusra tervezett és kivitelezett tanács-termet.

Arra azért létezett tanácsai határozat, hogy toronyba felkapaszkodni, a varjak munkáját megzavarni, onnan lekiabálni, leköpködni csiszlik módon, vagy egyéb undorító dolgokat a járóelőzők, csoszogók és sétálók fejére dobálni szigorúan tilos. Senki sem emlékezett, kinek az idejében született ez a bölcs és a szokásokat okosan védő döntés, és a város krónikájában szinte sohasem olvashattunk arról, hogy akadt volna olyan polgár, aki véteni igyekezett a törvény kopott betűi ellen, aki szembeszállt volna a tanács akaratával, a város közegyezményével. A torony szinte semmit sem öregedett építése óta, nem mállottak a falak, az alapzat nem szívta magát teli nedvességgel, nem tászkasodott fel, mint a város többi épületei, amelyeket a polgárok ügyvelbajjal mégiscsak kijavítottak, de tulajdonképpen semmi sem volt fontos, hagyni kell, hogy a dolgok az óra járása szerint essenek meg, menjenek végbe vagy maradjanak vég nélkül az állandóság masszájába süllyedve.

Simon azonban azon a reggelen – úgy tűnt neki, hogy most éppen egy hosszú reggel legelőjén nyitotta ki a szemét – egyenesen a toronyra nézett. Közben valami furcsa távoli zajra lett figyelmes, amely nem származhatott az óramutatók kikényszerített járásából, sem a városban működő péküzemből vagy Traján Tibullus gyémántcsiszoldójából, ahol idomi-

tott varjak fenegették csőrüket a drágakövek-hez, mint a mesében az üveghegyekhez a sors madarai, így csiszolták az ékköveket a kívánt formára és méretre. (Ki rendelhette meg, erre Simon soha nem tudott volna felelni, ha egyáltalán érdekelték volna valaha is a gyémántok, karbunkulusok, rubinok vagy smaragdok.) A morajlás nem akart megszűnni, inkább lüktetve közeledett, majd kisvártatva elhalkult és eltávolodott, mint aki járőrözik, aztán visszatért, és szinte már az ember fülébe akart örökre beköltözni. Tulajdonképpen erre a hangra ébredt fel, világosodott meg előtte egy pillanatra. Feltépte az ablakot, és kihajolt, arra számított, hogy innen, az első

emeletről megpillanthatja a zúgás forrását. De tévedett. Az emberek zavartalanul ténferregtek, sajtos szendvicset majszoltak, melyre még Hannibál anyja kente föl a vaját, amit Karthágóból hozott a kisvárosba, tétován nyitották szét az ócska újságokat, amelyből a hírek zörögve hullottak az aszfaltra, nem hajoltak utána, a kirakatokat nézegették, ahol a divat az önkényuralom bécsi újdonságait kínálta, sétáltatták a kutyájukat, amelyeket mindenki ismert, és egyszer már mindenkit megmártak, de az említett időeltolódás okán még senkin sem jelentkeztek a veszteség tünetei. Leszaladt a lépcsőn, kilépett az utcára, ahol az ismert szagok, tócsák és arcok, kocsik és árak fogadták, köszönt, s nem tudta, ha ezek a válaszok mai köszönésére vagy egy másik februárra viszonzásul hangzanak el. A zaj azonban nem csitult, és amikor másoktól is érdeklődött, hogy tapasztaltak-e valami hasonlót, vagy legalábbis feltűnt-e nekik a szokatlan zsiabongás, az emberek elnéztek valamire, felpillantottak az égre, és egy tavalyi eső minden valószínűségéről akarták meggyőzni Simont. Nem, nem tapasztaltak semmi rendkívülit. Ugyan már: Nem adódott semmi sem, ami a nyugalom megzavarására alkalmas képletet vagy eseményt szülhetne. Adjon hálát az égnek, toronynak, a varjak istenének, hogy béke van, tanácsolták neki megfontoltan. Akár az ellenkezője is igaz volt: csak továbbléptek, és elmerültek saját gondolataik sekély medrében.

Nos, ekkor érett meg benne a gondolat, hogy – dacolva a tanácsai tilalommal – mégiscsak megmássza azt a hetvenhét lépcsőt. Szétnézett. Senki sem volt kíváncsi rá. Ezen a reggelen sem. Bár abban sem volt biztos, hogy reggel van, ugyanis a napszak szürke volt, és sokkal inkább az időtlenségre hasonlított. Kinyitotta a torony vasajtáját, amelyet sohasem zártak. Biztak a polgárok törvénytiszteletében. Az volt a jó ebben a városban, hogy a bizalom tételen volt. Az ajtó hangtalanul nyílt, mintha egy titkot fejtett volna meg, egy titkot, amelynek nyitja csak előtte tárult fel végre, és figyelmeztette, ne kürtölje szét az avatatlanok között, amúgy sem értenének semmit abból. A lépcsőt vastag por fedte, mintha selymes homokban járna, léptei ott maradtak árulkodó nyomként, ahová csak a lábát tetie. Egy régi falevel állta útját, talán még abból az időből sodorta ide a szél rejtélyes módon, amikor a városnak még voltak

árnyas ligetei, azóta a fák elkorhadtak, kivágták őket, kellett a hely a nagyobb házaknak, toladóbb gépkocsiknak, de újakat nem ültettek a helyükbe. Minek, ha a sors úgy akarja, majd nőnek fák ültetés nélkül is, bíztak benne az emberek, minden logika nélkül, csak úgy, mert hitték, hogy végül valamilyen valamilyen különleges jutalommal fogják meghálálni nekik ezt a végtelen nyugalmat és tétova lélegzetvételt. Nem gyűlölték a fákat, bár az iskolákban azt tanították, hogy az évszakok váltakozása – az idő múlása – legbiztosabb jelzőrendszerként a fába és fűvekbe van beépítve, ez a természet rendje, de erről nem voltak teljesen meggyőződve. Halványan élt bennük egyunciónyi büntudat, mely a mulandóságra emlékeztette a legérzékenyebbeket. Am ilyesmirel nem illett beszélni sem nyilvánosan, sem társaságban vagy a családi ebédlőasztalnál. Az öregedést sem maguknak, sem másoknak nem kívánták.

Lassan haladt fölfelé. Megállt a fordulókban, hiszen a csigalépcső végtelennek tűnt. Nem szokott a lépcsőmászáshoz, noha Simon fiatalember volt, jó erőben, mégis a negyvenedik után lihegett. Le kellett ülnie. A zajt most erősebben érezte. Hirtelen ráébredt, hogy nem is a mai naptól kezdődően észlelte. Napok vagy évek óta, nem is tudja, sokáig azt gondolta, hogy ez a zúgó szédülés a vérnyomás-ingadozással, a korrallal jár, a szédülés kötelező, családi örökség, úgynevezett vertige méniére, amit egyszer az anyai nagybátyjánál állapított meg egy isztambuli zsidó orvos, malomforgás, garatuzgás, örvénylés, ami hol elmúlt, hol előjött, mégsem fordult soha orvoshoz. Minek? Majd tehetetlenül széttájták a karjukat, vagy fontoskodva felírnak valami csodaszert, ami annyit sem használ, mint hótt gebén a nyereg...

Mikor ért fel? Nem emlékezett. A megszakás vontatta fölfelé a maradék harminchét fokot. Nem tudta, kapaszkodott-e, vagy ketősével szedte a lépcsőket, nem nézett ki a fordulókba vágott keskeny ablakréseken, bár érezte hogy befúj a szél, vagy mindezt csak képzelte. Mindegy. Odafönn volt, senki nem szaladt utána, különben is az iskolákban a tornaórákon nem volt kötelező gyakorlat a síkfutás. Az embereket tudományos sétákra oktatták-szoktatták, ennek ellenére mindenki teljesen ösztönből, egyedi módon poroszkált, bicegett, senkinek sem volt sietős. Minden közelinek tűnt vagy elérhetőnek. Ami végeredményben ugyanazt jelenti egy relatív állandó rendszerben.

A mellvédhez lépett. Először ösztönösen tekintett, ahol a város egykedvűsége azóta sem változott, hogy elhagyta a tengerszintet valamikor. Majd felemelte a tekintetét. Óvatosan. A félelmek most sem hagyták el. A zúgás, a moraj helyét, irányát, eredőjét kereste. A láthatár fekete volt, hatalmas felhők tornyosultak haragosan. Vihar készült a távolban. A fekete fal, mint valami óriási tengeri szökőár, hullámszerű, fékezhetetlen had, rátörni készült a városra.

A felhalmozódott idő, az egymásra rakódott, el nem múlt és el nem töltött napok, hónapok, évek készültek visszavenni jogos tulajdonukat. Az idő újból birtokolni akarta helyét és szerepét a városban, és lakóit porig alázni rendeltetett.

Simon az óra mutatóit kereste, de azok – látnia kellett közvetlen közletről – régen letörttek, elvesztek, csupán odalentről tűnik úgy, mintha örök varjak ülnének rajtuk.

## Munkácsy Mihály festménye a Virág Judit Galéria aukcióján

**Munkácsy Mihály egyik nagy méretű olajfestménye is szerepel a Virág Judit Galéria október 15-i őszi aukcióján a Budapest Kongresszusi Központban.**

A *Randevú az ablaknál* című festmény egykor a festő barátja és ügynöke, Charles Sedelmeyer gyűjteményének féltve őrzött darabja volt. A sokszorosán kiállított és reprodukált kép kikiáltási ára 40 millió forint.

A Munkácsy-képet és az aukciós anyag többi darabját a nagyközönség is láthatja október 4. és 14. között a galériában – közölte az esemény kommunikációjával foglalkozó cég.

Mint írták, Munkácsy Mihály egy-egy művének megjelenése a piacon mindig nagy izgalmat kelt a műgyűjtők és a műkedvelők között. Az asztalosinasból lett ünneplő festő alkotásai világszerte keresettek, olykor külföldi árveréseken is komoly licitharc alakul ki értük.

A *Randevú az ablaknál* című kép Franciaországban született. Párizsban Munkácsy Mihályt a barátai, Edouard de Marche báró és fiatal felesége, Cécile várták. Hamarosan a pár vendégszeretetét is élvezhette a művész, Colpachra utazott, De Marche-ék kastélyába. 1873-ban a báró meghalt, Cécile Papier pedig egy évvel később Munkácsy felesége lett.

A kastély és az ősi kert Munkácsy több képének lett inspirációja.

A festmény 1906 előtt Charles Sedelmeyer gyűjteményének része volt, 1914 után pedig feltehetően egy magyar műgyűjteménybe került.

„Munkácsy Mihály neve a földkerekség minden táján ismert, az aukción kínált olajképe pedig az életmű egyik tipikus és igen látványos, szép darabja. Ritka kincs ez a festmény,



Randevú az ablaknál. Részlet. Forrás: Virág Judit Galéria

amely magán hordja mindazokat a jeleket, amelyek miatt a világ rajong Munkácsyért” – idézi a közlemény Virág Judit művészettörténész szavait.



## MAROS MEGYEI TANÁCS

## A tej és kifli programmal és költségvetés-kiegészítéssel kapcsolatos döntéseket hozott csütörtökön a Maros Megyei Tanács



A szeptemberi soros tanácsülés egyik legfontosabb határozata a megyei önkormányzat alárendeltségébe tartozó intézmények költségvetésének kiigazítására vonatkozott. A Maros Megyei Szociális és Gyermekvédelmi Igazgatóság számára 6,3 millió lejt hagyott jóvá a megyei testület az önkormányzat saját forrásaiból az alkalmazottak fizetésének biztosítására. A Maros Megyei Klinikai Kórház költségvetését 1 millió lejjel egészítette ki a megyei önkormányzat, ez az összeg az Egészségbiztosítási Pénztártól érkezett, és működési költségekre fordíthatja a kórház. A Maros Megyei Könyvtár 200 ezer lejt kapott működési költségekre és könyvek, kiadványok vásárlására. A Maros Művészegyüttes számára pedig 16 ezer lejt hagyott jóvá a megyei testület, egy új hőközpont vásárlására.

A szeptemberi állami költségvetés-kiegészítés keretében a Maros Megyei Tanács 1.252.000 lejt kapott a Románia az iskolákért program ki- vitelezésére a szeptember és december közötti időszakra. Továbbá 10,8 millió lejt kapott a megyei önkormányzat a nemklerikális személyzet fizetésének fedezetére. Ebből az összegből fogják kifizetni az alkalmazottak márciusban jóváhagyott béremelését, amelyet utólagosan kapnak meg az érintettek. A Vallásügyi Államtitkárság jóváhagyta további 10 személy alkalmazását a Maros megyei egyházak számára: az ortodox egyház 4 helyet, az adventista egyház 1 helyet, a pünkösdisták egyház 1 helyet, a római katolikus egyház 3 helyet, az evangélikus egyház pedig 1 helyet kapott. Ezeknek az alkalmazottaknak a fizetésére is van fedezet a szeptemberi állami költségvetés-kiegészítésből kiutalt keretből.

A megyei önkormányzat a csütörtöki ülésén arról is döntött, hogy összesen 633 ezer lejjel kiegészíti azoknak az önkormányzatoknak a költségvetését, amelyek helyi szinten szervezik meg a Románia az iskolákért program lebonyolítását, azaz a tej és kifli biztosítását az óvodásoknak és iskolásoknak. A kiegészítésre azért volt szükség, mert az önkormányzatoknak már nem volt elég fedezete a program költségeire.

Maros megyében jelenleg 18 önkormányzat van, amelyek maguk bonyolítják le a tej-kifli programot, ők az év hátralevő részére, a szeptember-december időszakra vonatkozó költségek fedezésére a következő kiegészítéseket kapták: Segesvár 23 ezer lejt, Nyárádszereda 113 ezer lejt, Balavásár 34 ezer lejt, Székelybere 6 ezer lejt, Kibéd 19 ezer lejt, Koronka 13 ezer lejt, Nyáradkarácson 36 ezer lejt, Maroskeresztúr 14 ezer lejt, Nyáradremete 53 ezer lejt, Nyáradgálfalva 23 ezer lejt, Makfalva 61 ezer lejt, Gernyeszeg 81 ezer lejt, Nyáradmagyarós 16 ezer lejt, Mezőpanit 37 ezer lejt, Backamadaras 22 ezer lejt, Sóvár- rad 20 ezer lejt, Marosszentgyörgy 39 ezer lejt és Csíkfalva 23 ezer lejt.

A Maros Megyei Tanács sajtóirodája

## FONTOS TELEFONSZÁMOK

• Romtelecom-tudakozó – információ - 0766-121-234	• Áramszolgáltató vállalat - 0800-500-929 – vidék - 0265/929
• Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112	• Delgaz Grid - 0265/200-928 – 0800/800 928
• Rendőrség - 0265/202-305	• Aquaserv: – hideg víz-csatorna - 0265/215-702 – közönségszolgálat - 0265/208-888
• SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110	– központ - 0265/208-800 – 08008-208-888
• Sürgősségi szolgálat: – gyermekeknek - 0265/210-177	• Fogasztóvédelmi hivatal - 0265/254-625 • Vasútállomás - 0265/236-284
Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330	• Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás - 0265/215-119 – 0744-282-710
GYULAFEHÉRVÁRI CARITAS, otthon gondozó szolgálat, 8–16 óra között: - 0736-883-110	• Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865 koporsók, kellékek, - 0745-606-215 koszorúk - 0745-606-269 és halottszállítás - 0758-047-604 • Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442 – 0265/262-907
• Optika-Optofarm - 0265/212-304 – 0265/312 436 – 0265/250-120 – 0265/263 351	
• Optolens szemsebészet - 0265/263-351	
• Dora Optics - 0733-553-976	
• Dora Medicals - 0265/212-971	
• Radiológia, echográfia Dr. Jeremiás István - 0265/222- 446	
• Prefektúra - 0265/266-801	
• DIGI - 0365/400-401 – 0365/400-404	

Méltányos reklámdíj fejében  
állandó szereplője lehet  
a FONTOS TELEFONSZÁMOK  
rovatnak.

Várjuk jelentkezését  
a 0265/268 854-es  
telefonon.

A hirdetési rovatban megjelent közlemények,  
reklámok tartalmáért  
a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

### ADÁSVÉTEL

ELADÓ kemény tűzifa, 250 m. Tel. 0740-832-007. (24052-I)

### MINDENFÉLE

KÚTÁSÁST, -pucolást vállalunk. Tel. 0765-385-595. (24017-I)

KISCICÁK (3 hónaposak) gazdit keresnek. Tel. 0792-307-162. (24011-I)

VÁLLALUNK cserépforgatást, tetőjavítást, kerítésjavítást vagy -készítést, kinti, benti meszelést, bármilyen kisebb vagy nagyobb építkezési vagy bádogosmunkát. Nyugdíjasoknak 15% kedvezmény. Tel. 0746-335-349, Laci. (23926-I)

VÁLLALUNK: tetőkészítést, házépítést A-tól Z-ig, elszállítunk törmelékot, kitarítunk tömbházlakást. Tel. 0758-527-952. (24055-I)

### MEGEMLÉKEZÉS

ISZLAI ISTVÁN (Pista), a börgyár műszerész mestere, a szerető férj és édesapa halálának 12., születésének 89. évfordulóján halálával emlékezünk példaadó lényére.

Irmus és Évi családjával. (v.-I)

### RÉSZVÉTNILVÁNÍTÁS

„Az élet rövid, de emlékeink, amelyeket hátrahagyunk, örökké élnek.”

Mély megrendüléssel értesültünk

OSVÁTH MELINDA RÉKA

volt kolléganőnk korai haláláról. Ebben a fájdalmas pillanatban osztozunk gyászotokban, és szívből együttérzünk a gyászoló családdal.

Szavakkal nehéz kifejezni az ilyen veszteség súlyát, de szeretnénk, ha tudnátok, hogy gondolataink és imáink veletek vannak.

Reméljük, hogy a szeretett feleség, édesanyja és családtag emléke, melyet szívetekben őriztek, erőt és vigaszt nyújt a legfájdalmasabb órákban is.

Őszinte részvétünket fejezzük ki az Ákosfalvi Polgármesteri Hivatal munkaközössége nevében. (sz.-I)



